

VOORWOORD

'Een stelsel van representatieve democratie zoals wij dat kennen is zonder politieke partijen niet goed denkbaar', aldus de Raad voor het openbaar bestuur in haar rapport *Tussen staat en electoraat. Politieke partijen op het snijvlak van overheid en samenleving*, dat in oktober 1998 verscheen. Er mag op de politieke partijen hedentendage veel zijn aan te merken - dat zij geen leden meer aan zich weten te binden, dat hun mobiliserend vermogen bij verkiezingen afneemt, dat zij geen duidelijke ideologisch geïnspireerde programma's meer aanbieden - maar zonder deze organisaties zou democratische politieke besluitvorming inderdaad niet mogelijk zijn.

Juist vanwege de spilpositie die partijen innemen en vanwege de problemen waarmee zij geconfronteerd worden, is bestudering van partijen uit politico-logisch en historisch perspectief geboden. Het DNPP levert hieraan al jarenlang een bijdrage in de vorm van zijn Jaarboeken. Deze editie staat in het teken van de Tweede-Kamerverkiezingen van 1998. In vier beschouwingen worden uiteenlopende aspecten hiervan onder de loep genomen: de verkiezingscampagne en in het bijzonder de nieuwe marketingstrategieën waarvan de grote partijen zich bedienen; de pogingen die de kleine, niet in de Tweede Kamer vertegenwoordigde partijen ondernemen om een zetel te behalen; de geografische spreiding van het electoraat van de partijen over het land; en de kabinetsformatie.

Daarnaast schenkt dit Jaarboek aandacht aan een tot dusverre veelal veronachtzaamd onderdeel van de politieke partij in bredere zin: de jongerenorganisaties. Voor het eerst zijn hiervan in een artikel de ledentallen over de periode na de Tweede Wereldoorlog bijeengebracht. Vervolgens wordt ingegaan op de betrekkingen tussen de CPN en de *Sozialistische Einheitspartei Deutschlands*, de communistische zusterpartij in de DDR. Hiervoor is geput uit tot dusverre nauwelijks geraadpleegde archieven in Duitsland. Ten slotte komen de relaties tussen liberale partijen en enkele dagbladen aan bod - een thema dat in de verzuilingsliteratuur doorgaans weinig is belicht.

In 1998 was het vijftienvintig jaar geleden dat het DNPP werd opgericht, een jubileum dat door omstandigheden dit najaar zal worden gevierd. De toekomst van het DNPP is verbonden aan die van de politieke partij: zolang de onmisbaarheid van partijen in een parlementaire democratie buiten kijf staat, hoeft het bestaan van een documentatiecentrum dat hun publicaties en activiteiten documenteert en het wetenschappelijk onderzoek naar partijen stimuleert, eigenlijk niet gerechtvaardigd te worden.

G. Voerman
Hoofd DNPP

Groningen
april 1999